

סקציה לסוציולוגיה של הבריאות **סיכום ישיבה מיום 29.6.06**

1. הצגת המשתתפים בישיבה (לפי סדר הדוברים)

סטוקלין ילנה, האוניברסיטה העברית: דוקטורנטית החוקרת את נושא אי השוויון הגינדראלי בבריאות. מנחה: ד"ר גיא סטקלוב. הציגה עבודה בכנס האגודה הסוציולוגית על הערכת חוסר בבריאות מהגרים.

יעל השילוני-דולב, אוניברסיטת תל-אביב: כתבה דוקטורט אודות שאלת החיים הראויים בגרמניה ובישראל, כפי שהיא מוצאת את ביטוייה בעולם גנטיקת הפריון. ממשיכה לחקור טכנולוגיות פריון חדישות ומרכזות מחקר אודות בחירת מין היילוד במכון גרטנר.

יעל קשת, אוניברסיטת חיפה: סיימה דוקטורט בנושא ריפוי והילינג. היא בחנה בדוקטורט דעות של קבוצות שונות – רופאים ומטפלים- לגבי השאלה האם רפואה משלימה עובדת. היא הסתכלה על קריטריונים העונים לשאלה מה עובד ומה אינו עובד. נמצא כי הידע הרפואי הוא הטרונגי בקרב יצרני הידע רופאים ומטפלים. שינוי קריטריונים משנה את התוצאות. המחקר התבצע באמצעות ניתוח טקסטים – מכתבי מערכת, תגובות שפורסמו בג'ורנאלים ובמאמרים רפואיים בספרות הכתובה ובאתרי אינטרנט קונבנציונאליים ומשלימים- מארה"ב ובריטניה. מנחה: יובל ינאי.

חלי הלל, אוניברסיטת בר אילן: דוקטורנטית החוקרת את נושא רפואת האנטי-איגינג מבחינת מיסוד הידע, הכנסת ידע לא קונבנציונאלי לרפואה קונבנציונאלית בהקשרים תרבותיים כלכליים. היא בוחנת את השאלה באיזה אופן ערכים תרבותיים מעצבים את השיח הרפואי, באיזה אופן השדה הרפואי אינו מובחן מהשדה הצרכני. מנחה: פרופ' חיים חזן.

סמדר קניון, אוניברסיטת בר אילן: כתבה דוקטורט על רשלנות רפואית. ניתחה את התפתחות החקיקה והפסיקה בנושא חבות רפואית משנות החמישים ועד סוף התשעים והראתה שינויים בתפיסת ביהמ"ש את השדה הרפואי. כמו"כ בחנה את השיח של הרופאים סביב רשלנות ותביעות רשלנות בביטאון הרופאים 'מכתב לחבר' לשנותיו וכן במחלקות פנימיות ובחדרי לידה בשלושה בתי חולים. מנחים: פרופ' הריסון מיכאל וד"ר אילנה סילבר.

דניאלה אריאלי, מכללת עמק יזרעאל ואוניברסיטת חיפה: כתבה עבודה אתנוגרפית בסין, מטפלת ברפואה אלטרנטיבית ובוחנת את נושא האקדמיזציה בסיעוד. המחקר בוחן אחיות מעשיות ערביות ועולות מברה"מ אשר עוברות תהליך הסמכה ולימודים לתואר ראשון.

צביה בלומשטיין, יחידת בריאות האישה והילד, מכון גרטנר לחקר אפידימולוגיה ומדיניות בריאות, ביי"ח שיבא: כתבה את עבודת המסטר שלה באוניברסיטת ת"א בתחום הריבוד חברתי - פערים בהישגים סוציו-כלכליים בין יהודים וערבים בישראל. מתחילת שנות התשעים עוסקת בסקרים רב תחומיים (בריאות גופנית ונפשית, ושימוש בשירותי בריאות) בתחום הזקנה וכעת במחקר השוואתי על הקשר בין עמדות ואמונות כלפי בריאות והתנהגות מונעת לבין מגוון התנהגויות מקדמות בריאות של נשים באמצע החיים בקרב ותיקות, עולות וערביות.

ליאת מילביצקי, מזכירת האגודה הסוציולוגית הישראלית ומסטרנטית באוניברסיטה העברית: כתבת את עבודת המסטר שלה בנושא אחיות אלטרנטיביות בישראל. המחקר בוחן את האופן שבו אחיות אלטרנטיביות משלבות בין הנחות יסוד ופרקטיקה אלטרנטיבית וקונבנציונאלית בפרספקטיבה תיאורטית של גבולות. מנחה: פרופ' יהודית שובל.

אמה סמטניקוב, האוניברסיטה העברית: עובדת במשרד הבריאות בשיטות מחקר כמותניות בחקר שירותי הבריאות ומצב הבריאות בישראל. דיווחה על סיום עבודה על סקר בריאות הנפש הלאומי והזמינה לשיתוף

פעולה מצד החוקרים המעוניינים בכך. עשתה עבודת מסטר בשיטת מחקר איכותנית על שילוב הרפואה האלטרנטיבית והקונבנציונאלית בישראל בדגש על השילוב בתוך המוסדות הרפואיים. עבודת הדוקטורט מרחיבה ומעמיקה את נושא המסטר, כאשר במוקד המחקר נמצאים רופאים קונבנציונאליים העוסקים ברפואה האלטרנטיבית. הפרספקטיבה התיאורטית העומדת בבסיס העבודה היא זו של גבולות. מנחים: פרופ' יהודית שובל וד"ר עתניאל דרור.

גיורא קפלן, יו"ר הסקציה של סוציולוגיה של הבריאות, חבר הנהלה של האגודה הסוציולוגית הישראלית, אחראי על חקר ההיבטים הפסיכו-סוציאליים של בריאות במכון גרטנר לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות. גיורא סיפר כי הוא איש מערכת הבריאות שנים רבות ורואה עצמו כסוציולוג. לפני 5 שנים הייתה הזדמנות להקים יחידה להיבטים פסיכו-סוציאליים של בריאות. בשנה האחרונה יחידה זו היא חלק מיחידה אחרת לחקר אפידמיולוגיה של בריאות הנפש. צוות המחקר קטן ורובו מבוסס על מענקי מחקר. הצוות כולל שתי אנתרופולוגיות, פסיכולוגית ועובדת סוציאלית. גיורא עסק רוב השנים במחקר כמותני אך בזמן האחרונות התחיל לשלב שיטות איכותניות בעבודת היחידה. בשנים האחרונות עוסק גם במחקר ברמת המקרו בנושאי מדיניות בריאות במערכת הבריאות. הוא סיפר כי בבנין של מכון גרטנר שוכנים עוד גופים: המכון הלאומי לחקר שרותי הבריאות ומדיניות הבריאות העוסק בעיקר במתן מענקי מחקר וקיים גם המרכז הישראלי לבקרת מחלות וארגון אור ירוק.

2. הודעות

2.1 גיורא סיפר כי בתחילת ספטמבר תתקיים הקרנה של סרט תיעודי העוקב אחר החלטות של הורים להמשיך או לא להמשיך הריון לנוכח ידיעה שהעובר בעל מום וההתמודדות עם ילד עם פיגור שכלי. לאחר ההקרנה יתקיים דיון בנושא כחלק מהכנה להצעת מחקר בנושא.

2.2 יהודית שובל ולאה הגואל ביקשו למסור כי לא יכלו להגיע עקב נסיעות לחו"ל, ומעוניינות לשמוע על פעילות הסקציה ולתרום בנושא. חולק דף קשר שבו צוינו מתעניינים נוספים שלא יכלו להגיע לישיבה והם: עפרה גרינברג, פאולה פדר-בוביס ולריסה רמניק.

3. דיון והחלטות למטרות ופעילות הסקציה

3.1 חשיבות היכרות וקשר בתחום עניין דומה- הוסכם כי חשוב לארגן פעילות באמצעות הסקציה שבה יוכלו אנשים בעלי תחומי עניין דומים להכיר אחד את השני ולקיים קשר/דיאלוג ביניהם שיוכל ליצור סיעור מוחות שיעשיר את התיאוריה והיישום של הסוציולוגיה של הבריאות.

- הוחלט שליאת תעביר את דף הקשר וסיכום הישיבה בדוא"ל למתעניינים בסקציה. לאחר מכן המתעניינים יוכלו להוסיף הערות.
- הוחלט שהמצטרפים החדשים יתבקשו לשלוח פירוט קצר על נושאי המחקר/ תחומי העניין/העיסוק שלהם כדי שליאת תוסיף לדף הקשר.

3.2 הוסכם כי הסקציה תפעל על מנת להרחיב את מספר המשתתפים.

- הוחלט כי ליאת תפיץ מייל לחברי האגודה שבו יהיה כתוב: אנו מעוניינים לחדש את הפעילות בקבוצת העבודה (סקציית) הבריאות במסגרת האגודה הסוציולוגית הישראלית כדי לקדם את הדיון בנושא והקשר בין בעלי תחומי עניין דומים. במסגרת זו, נשמח לצרף לסקציה חוקרות וחוקרים המתעניינים/ות בתחום הסוציולוגיה של הבריאות והרפואה. אנו מבקשים מהמצטרפים החדשים לקבוצת העבודה לשלוח פירוט קצר על נושאי המחקר/ תחומי העניין/העיסוק שלהם.

3.3 הוסכם כי מטרה חשובה של הסקציה היא **לשלב תיאוריה ויישום**. העיסוק בתיאוריה יוכל למשוך אנשים שאינם קשורים לאקדמיה ומרגישים שאינם מעודכנים. מצד שני, הסקציה תוכל לתת במה גם לחוקרים יישומיים הפועלים במסגרת גופי-ממשל ומוסדות נוספים, דבר שיאפשר חיבור פורה וחיוני בין התיאוריה לפרקטיקה.

- הוצע לשלב תיאוריה ויישום באמצעות מפגשים/ימי עיון/כנסים בנוסף לכנס האגודה הסוציולוגית הישראלית.
- הוצע שחלק מפעילות הסקציה תתבסס על מפגשים בין החברים, כשבכל מפגש יתנדב אחד החברים/החברות להציג ולדון במחקר בו הוא עוסק.

- הוצע לכתוב במידעון האגודה על סוציולוגיה של הבריאות: סקירה על העבר ועל ההווה בישראל ובעולם והערכת מגמות בעתיד.

3.4 הוצע לדון **באוכלוסיית היעד** לימי עיון/כנסים של הסקציה לסוציולוגיה של הבריאות, כלומר האם לארגן ימי עיון/כנסים לסוציולוגים בלבד או גם ל"לא סוציולוגים" המתעניינים בנושא.

3.5 הוצע לדון בישיבה הבאה **במקומם ובקידום מעורבותם של סוציולוגיות וסוציולוגים של הבריאות והרפואה** במסגרת הדיון הציבורי וקביעת מדיניות חברתית בהקשר של נושאי-בריאות. עלתה גם השאלה האם יש לפעול – כסקציה במסגרת אס"י – לקידום המעורבות בעניינים אלה.

- עלו נושאי בריאות כמו תקציב; חקיקה בתחום; בריאות של אוכלוסיות מוחלשות, הרכב סל-הבריאות והאופן שבו הסוציולוג/ית יכול/ה להשמיע את קולו/ה בנושאים אלו.
- הוצעו דרכים לקידום נושאי בריאות כמו הזמנת התקשורת לכנסים/ימי עיון וכתובת ניירות עמדה.

3.6 הוצע לדון **בקידום מחקרים גם ברמת המקרו** כיוון שרוב המחקרים הסוציולוגיים בבריאות עוסקים ברמת המיקרו.

- גיורא ידווח על מועד מדויק של הקרנת הסרט והדיון על מחקר מקרו במדיניות בריאות בנושא החלטות לידה.

3.7 הוחלט להמשיך ולדון **ביעדי הסקציה** בפגישה הבאה.

3.8 **מועד ומקום לישיבות הבאות של חברי הסקציה**

מועד

- ייקבע מועד קרוב לישיבה הבאה. למרות שחלק נמצאים בחו"ל בחופשת הלימודים, הוחלט לקיים מפגש בקיץ.

מקום

- הוחלט כי הישיבות הבאות יתקיימו במכללה למנהל בראשון לציון ובאוניברסיטת בר אילן.

רשמה: ליאת מילביצקי.